

V Bruselu dne 16.4.2024
COM(2024) 173 final

ANNEX 1

PŘÍLOHY

**sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému
hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů**

Zpráva o stavu Schengenu 2024

PŘÍLOHA 1

Schengenský hodnotící a monitorovací mechanismus: hlavní vývoj a další kroky

*Základem dobře fungujícího schengenského prostoru je schengenský hodnotící a monitorovací mechanismus, který umožňuje včas identifikovat a odstranit nedostatky. Prostřednictvím tohoto mechanismu vzájemného hodnocení týmy odborníků z členských států koordinované Komisí a podporované pozorovateli z agentur a orgánů EU komplexně hodnotí každý členský stát a zemi přidruženou k Schengenu, které plně uplatňují schengenské *acquis*¹.*

*V roce 2023, kdy začalo platit nové nařízení o schengenském hodnotícím a monitorovacím mechanismu², odstartovala nová generace schengenských hodnocení. Třetí generace zavádí **strategičtější a integrovanější koncepci schengenského hodnocení s jediným hodnotícím týmem** složeným z odborníků na různé oblasti politiky. Přejít na **hodnocení zaměřené na jednotlivé země** poskytuje komplexnější obraz o celkové výkonnosti jednotlivých členských států při provádění schengenského *acquis* a jejich příspěvku k fungování schengenského prostoru bez kontrol na vnitřních hranicích (dále jen „schengenský prostor“).*

V návaznosti na významný pokrok dosažený v posledních letech má posílení mechanismu zajistit větší politické a operativní využití výsledků schengenského hodnocení s cílem podpořit provádění schengenských pravidel, a tím posílit vzájemnou důvěru.

*V souladu s novým pojetím Komise aktualizovala klíčové nástroje, které jsou základem dobrého fungování schengenských hodnocení. Za prvé byla přijata nová **příručka pro schengenské hodnocení**, která odráží zásady nového nařízení a posiluje jednotnost celého procesu. Příručka zajišťuje větší transparentnost v souladu s požadavky nového nařízení³. Za druhé byl revidován standardní **schengenský hodnotící dotazník**⁴, aby zahrnoval nový právní a provozní vývoj související s prováděním schengenských pravidel.*

Hodnocení zemí schengenského prostoru v roce 2023

V roce 2023⁵ zahájila Komise třetí generaci schengenských hodnocení pravidelnými hodnoceními Finska, Litvy, Lotyšska a Estonska. Nový přístup k schengenským hodnocením, zakotvený v nařízení o obnoveném schengenském hodnotícím a monitorovacím mechanismu, umožnil poprvé integrovaně a strategicky posoudit, jak hodnocené členské státy celkově uplatňují schengenské *acquis*.

---

¹ Jedná se rovněž o rámec používaný k ověření, zda byly splněny nezbytné podmínky uplatňování schengenského *acquis* v členských státech, v nichž se dosud (plně) neuplatňuje.

² Nařízení Rady (EU) 2022/922 ze dne 9. června 2022 o vytvoření a fungování hodnotícího a monitorovacího mechanismu k ověření uplatňování schengenského *acquis*.

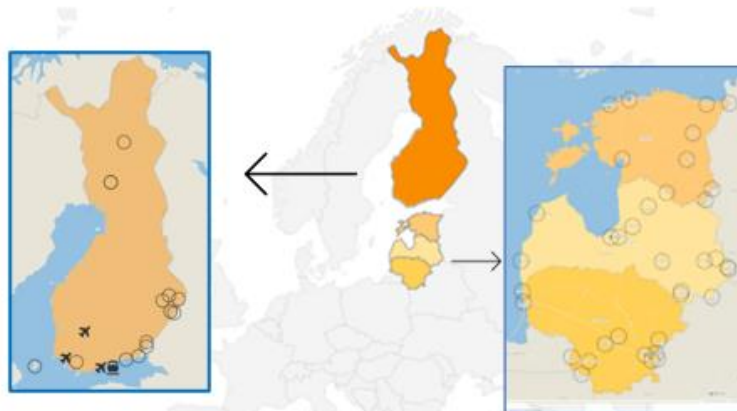
³ V souladu s článkem 28 nařízení o schengenském hodnotícím a monitorovacím mechanismu příručka stanoví, že Komise zveřejní shrnutí a doporučení nových zpráv o jednotlivých zemích. [Schengenské hodnocení a monitorování – Evropská komise \(europa.eu\)](#)

⁴ C(2023) 3000 final.

⁵ Dále bylo hodnoceno Španělsko (vízová politika) a Portugalsko (vízová politika a ochrana údajů). Tato pravidelná hodnocení navázala na druhý programový cyklus schengenských hodnocení, neboť původně byla plánována na roky 2020 a 2021, ale byla odložena kvůli omezením v souvislosti s onemocněním COVID-19.

Navštívená místa

- ✓ **Ústřední orgány:** Vnitrostátní koordinační centra, policejní ředitelství, příslušná ministerstva a centrály SIRENE, jakož i orgány pro ochranu údajů.
- ✓ **Pozemní hranice s Ruskem a Běloruskem:** hraniční přechody Vaalimaa a Nuijamaa, Medininkai, Silene, Paternieki, Narva a Luhamaa.
- ✓ **Letiště:** Helsinky, Tampere, Turku, Vilnius, Kaunas, Palanga, Tallinn a Riga.
- ✓ **Přístavy:** Tallinn, Paldiski, Liepaja, Ventspils, Riga, Neringa, Klaipeda, Uostas.
- ✓ **Zajišťovací zařízení a přijímací střediska:** Metsälä, Joutseno, Tallinn, Soodevahe, registrační středisko pro cizince Pabradė, přijímací středisko pro uprchlíky Rukla, ubytovací středisko pro zajištěné cizince Mucenieki, Daugavpils.

Během hodnocení byla věnována zvláštní **pozornost**:

- **kapacitám**, postupům a nástrojům členských států zaměřeným na řešení rizik spojených s migrací a bezpečností na jejich vnějších hranicích při současném zajištění odpovídající úrovně ochrany základních práv, zejména s ohledem na zneužívání migrantů jako politického nástroje ze strany Ruska a Běloruska,
- **strategickému řízení** na vnitrostátní úrovni jako předpokladu účinného a integrovaného provádění schengenského *acquis*. To zahrnovalo vnitrostátní strategie, lidské zdroje a odbornou přípravu (včetně problematiky základních práv), analýzu rizik, pohotovostní plánování a zavádění nástrojů EU,
- účinnosti **regionálních iniciativ** v boji proti **přeshraniční trestné činnosti** v rámci schengenského prostoru,
- zavádění **rozsáhlých informačních systémů** podporujících uplatňování schengenského *acquis*, včetně dodržování požadavků na ochranu údajů, zejména nových funkcí Schengenského informačního systému, a úroveň připravenosti na zahájení provozu Systému vstupu a výstupu.

Tento strategický přístup umožnil hodnotícím týmům získat ucelený přehled o klíčových otázkách ovlivňujících řádné řízení a správu schengenského prostoru v každém z hodnocených členských států. Ve **zprávách o jednotlivých zemích schengenského prostoru**, které nahradily předchozích šest tematických zpráv za každý členský stát, byly zjištěny společné problémy těchto čtyř členských států, které odrážejí skutečnost, že čelí podobným výzvám:

Na vnějších hranicích:

- Celková výkonnost **ochrany hranic** a odolnost v krizových situacích ve Finsku, Litvě, Lotyšsku a Estonsku je v současné době přiměřená. Počet pracovníků však dosahuje pouze minimální úrovně potřebné pro zajištění účinného provádění činností v oblasti správy hranic a navracení, a při jakékoli případné změně současné situace by došlo ke snížení schopnosti reagovat na úkoly v oblasti správy hranic a navracení.
- Hodnocené členské státy se při uplatňování opatření na ochranu hranic setkaly s problémy při zajišťování dodržování **základních práv**, zejména zásady nenavrácení.
- Kvalita prováděné **ostrahy pozemních hranic** je celkově na odpovídající úrovni, i když nadále přetrvávají nedostatky související s chybějícím detekčním vybavením a lidskými zdroji.
- Kvalita **hraničních kontrol** není jednotná.

Opatření v rámci schengenského prostoru pro boj proti nelegální migraci a přeshraniční trestné činnosti:

- Finsko, Litva, Lotyšsko a Estonsko sice provedly důležité změny na strategické, právní a operativní úrovni s cílem řešit zvýšený počet příchozích nelegálních migrantů, ale stále přetrvávají problémy v oblasti účinného prosazování **rozhodnutí o navrácení**. Na možnosti provádění navracení má negativní dopad zejména nedostatečné monitorování navracení v případě nedodržení lhůty pro dobrovolný odchod a vydávání vícenásobných rozhodnutí o navrácení téže osobě. Za osvědčený postup, který může pomoci při řešení některých zjištěných problémů, bylo označeno zvýšené využívání vzájemného uznávání rozhodnutí o navrácení ze strany lotyšských orgánů.
- **Vnitrostátní strategie vnitřní bezpečnosti** ve čtyřech hodnocených členských státech nejsou důsledně propojeny s prioritami a strategiemi EU v oblasti vnitřní bezpečnosti⁶, což brání účinnému přidělování vnitrostátních zdrojů a znesnadňuje provádění společných evropských bezpečnostních nástrojů a funkcí.

Pokud jde o **výměnu informací** prostřednictvím schengenských informačních systémů a související požadavky na ochranu údajů:

- Ne všechny **funkce obnoveného SIS** byly zavedeny, zejména v Lotyšsku, kde se uskuteční inspekce na místě. Ve čtyřech hodnocených členských státech navíc není vyhledávání v systému **SIS-AFIS** (systém automatizované identifikace otisků prstů) zavedeno pro všechny koncové uživatele.
- **Centrály SIRENE** obecně trpí nedostatkem zdrojů a nedostatečným budováním kapacit, což vede k obtížím při účinném řízení včasné výměny informací.
- Orgány, které spravují a používají Schengenský informační systém a Vízový informační systém, ne vždy dodržují požadavky na ochranu údajů kvůli nejasnému rozdělení odpovědností, nedostatečnému řízení přístupu a zabezpečení údajů,

---

⁶ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o strategii bezpečnosti unie EU, COM(2020) 605 final.

nesprávným lhůtám uchovávání záznamů, nedostatečnému monitorování a nedostatečné odborné přípravě pracovníků. Kromě toho orgány pro ochranu osobních údajů ne vždy včas a komplexně dohlížejí na zákonnost zpracování osobních údajů, a to z důvodu nedostatku finančních a lidských zdrojů.

- V některých členských státech se subjekty údajů potýkají s problémy při výkonu svých práv (např. práva na přístup k údajům) kvůli nepřiměřeným požadavkům kladeným na žádosti, které chtějí podat.

Pokud jde o **vnější rozměr** Schengenu:

- Ačkoli **posuzování žádostí o víza** hodnocenými orgány na navštívených konzulátech bylo celkově spolehlivé a rozhodnutí byla dobře odůvodněná, je stále nezbytné zefektivnit spolupráci s externími poskytovateli služeb ve čtyřech hodnocených členských státech, jakož i její monitorování.
- Stále přetrvává problém dlouhých čekacích dob na **udělení schengenských víz**, i když v menší míře než v roce 2022.

Kromě pravidelných hodnocení v roce 2023 prošel Kypr v říjnu 2023, po svém připojení k SIS v červenci 2023, **prvním schengenským hodnocením**, které posuzovalo jeho využívání Schengenského informačního systému. Hodnocení potvrdilo, že tento základní informační systém je dobře integrován do pracovních postupů různých příslušných orgánů. Byly rovněž zjištěny osvědčené postupy týkající se odborné přípravy příslušných orgánů. Je třeba provést zlepšení s cílem zajistit centrále SIRENE dostatečné lidské zdroje a efektivně využívat údaje SIS.

Kromě toho Komise v září 2023 uskutečnila také dvě **neohlášené návštěvy Itálie a Francie** na základě analýz rizik a posouzení zranitelnosti provedených agenturou Frontex.

Zranitelnost Francie při provádění ochranných opatření na hranicích, zejména hraničních kontrol, byla považována za závažný nedostatek. Francouzské orgány přijímají okamžitá opatření k odstranění nedostatků. Schengenský koordinátor úzce spolupracuje s francouzskými orgány a útvary Komise situaci aktivně sledují.

Tematické schengenské hodnocení pro rok 2023: boj proti pašování drog do EU

Tematická schengenská hodnocení poskytují jedinečnou příležitost posoudit stav provádění schengenského *acquis* v daném období v jednotlivých členských státech a oblastech politiky. Průřezová povaha těchto hodnocení poskytuje jedinečný pohled na to, jak si schengenský prostor vede ve vztahu k jednotlivým otázkám, na které se zaměřuje, a představuje bohatý základ pro definování a provádění politických rozhodnutí a pro vzájemné učení mezi členskými státy.

V roce 2023 byly všechny členské státy, které plně uplatňují schengenské *acquis*⁷, hodnoceny v rámci tematického schengenského hodnocení s cílem určit osvědčené postupy v oblasti jejich vnitrostátních schopností **bojovat proti obchodu s drogami**, se zvláštním zaměřením na

---

⁷ Hodnocení se netýkalo Bulharska, Kypru, Irska a Rumunska.

obchod s drogami v přístavech. Všechny členské státy byly hodnoceny prostřednictvím cíleného dotazníku a v přístavech Rotterdam, Antverpy, Marseille a Hamburk proběhly kontroly na místě.

Z tematického hodnocení vyplynulo, že EU a členské státy mají pouze částečnou představu o hrozbách v oblasti obchodu s drogami, neboť je odhaleno a zabaveno pouze malé procento drog, které se do schengenského prostoru pašují. K řešení této zranitelnosti byly určeny osvědčené postupy týkající se analýzy rizik, spolupráce mezi agenturami, včetně spolupráce se soukromými zúčastněnými stranami, a výměny informací.

Jedním ze společných problémů, které se týkají všech hlavních přístavů, je potřeba **koordinace** mezi všemi příslušnými subjekty zapojenými do provozu přístavů. Koordinace a spolupráce mezi donucovacími orgány, policií, pohraniční stráží a celními službami, jakož i soukromými partnery je základem účinného boje proti obchodu s drogami na vnitrostátní, evropské a mezinárodní úrovni. V této oblasti bylo zjištěno několik osvědčených postupů, včetně účinných partnerství veřejného a soukromého sektoru a opatření pro boj proti korupci v dodavatelském řetězci drog.

Z hodnocení dále vyplynulo, že je nezbytné prostřednictvím účinné přeshraniční operativní spolupráce posílit překážky bránící **tokům drog uvnitř schengenského prostoru**. Některé členské státy přijaly dvoustranné nebo mnohostranné dohody se zvláštními ustanoveními usnadňujícími spolupráci v oblasti obchodu s drogami. Další osvědčené postupy v této oblasti se týkají účasti na platformě EMPACT (Evropská multidisciplinární platforma pro boj proti hrozbám vyplývajícím z trestné činnosti) a v souvisejících operačních pracovních skupinách Evropolu.

Zjištění tematického hodnocení rovněž zdůrazňují potřebu úzké a rozsáhlé **mezinárodní spolupráce** se třetími zeměmi. Několik členských států má uzavřeny zvláštní dohody o operativní a strategické spolupráci se zeměmi původu nebo tranzitu a EU pracuje na posílení operativní spolupráce s klíčovými zeměmi Střední a Jižní Ameriky, které jsou ovlivněny obchodem s drogami.

Na základě tematické hodnotící zprávy přijala schengenská rada v březnu 2024 rozhodnutí Rady, které stanoví doporučení k provádění zjištěných osvědčených postupů⁸. Všechny hodnocené členské státy se vyzývají, aby předložily své akční plány, v nichž podrobně uvedou,

⁸ Prováděcí rozhodnutí Rady 7301/24 ze dne 4. března 2024, kterým se stanoví doporučení týkající se zavedení osvědčených postupů zjištěných v roce 2023 při tematickém schengenském hodnocení schopností členských států v oblasti policejní spolupráce, ochrany vnějších hranic a řízení informačních systémů pro boj proti obchodu s drogami směřujícímu do Unie.

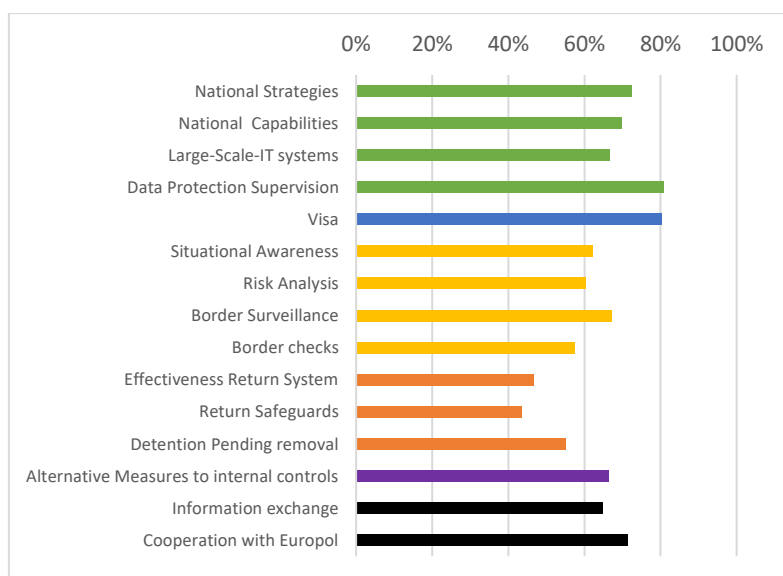
kteřé osvědčené postupy by bylo vhodné v jejich konkrétní vnitrostátní situaci zavést a jakým způsobem tak učiní.

Využití plného potenciálu schengenských hodnocení pomocí účinného provádění a monitorování

Monitorovací fáze je klíčovou operativní složkou schengenského hodnotícího a monitorovacího mechanismu, která umožňuje, aby se zjištění hodnotících týmů proměnila v konkrétní reakci hodnoceného členského státu na lepší uplatňování schengenského *acquis*. Pozitivní dopad mechanismu na celý schengenský prostor závisí do značné míry na účinném provádění jednotlivých doporučení vydaných na základě schengenského hodnocení.

Od zahájení prvního schengenského cyklu v roce 2022 poskytují srovnávací přehledy stavu Schengenu, které jsou předávány ministrům na zasedání schengenské rady, dobrý přehled o klíčových nedostatcích v jejich vnitrostátním řízení schengenského prostoru. Vývoj společné metodiky pro **srovnávací přehled stavu Schengenu** v roce 2023 umožňuje lépe vizualizovat úroveň provádění doporučení schengenského hodnocení a určit oblasti, které vyžadují naléhavou pozornost na vnitrostátní a evropské úrovni. Srovnávací přehled má zásadní význam pro překlenutí rozdílu mezi politickým a operativním rozměrem Schengenu tím, že poskytuje jasné pochopení důsledků neuplatňování schengenských pravidel. Zvýšená viditelnost výsledků schengenských hodnocení, zejména pro odpovědné ministry zasedající v schengenské radě, může podpořit účinná návazná opatření v oblasti schengenských hodnotících činností.

Srovnávací přehled stavu Schengenu pro rok 2024 potvrdil, že schengenské *acquis* je celkově uplatňováno dostatečně, ačkoli se pokrok v jednotlivých členských státech a v různých částech *acquis* liší. Monitorovací činnosti v rámci schengenského hodnotícího a monitorovacího mechanismu však odhalily, že v mnoha členských státech je tempo provádění pomalé, což vede k rozsáhlým **přetrvávajícím nedostatkům**, a to i v základních aspektech schengenské architektury.

Srovnávací přehled stavu Schengenu pro rok 2024 podle klíčových ukazatelů

Z hodnotících a monitorovacích činností prováděných v rámci druhého schengenského cyklu, jak jsou znázorněny ve srovnávacích přehledech stavu Schengenu pro rok 2024, vyplývá, že v celém schengenském prostoru je třeba **přijmout prioritní nápravná opatření** s cílem zlepšit kvalitu hraničních kontrol, posílit omezené kapacity pro navrácení, řešit problémy při identifikaci bezpečnostních hrozeb prostřednictvím Schengenského informačního systému a odstranit překážky přeshraniční výměny informací, zejména v souvislosti s neúčinnými a neautomatizovanými jednotnými kontaktními místy.

Komise vyzývá všechny členské státy a země přidružené k Schengenu, aby zajistily účinnou návaznost na výsledky srovnávacích přehledů stavu Schengenu pro rok 2024, a to i prostřednictvím aktivní spolupráce se schengenským koordinátorem. Zejména je naléhavě nutné řešit přetrvávající závažné nedostatky ve Francii a Řecku, jakož i stížnosti související s probíhajícími řízeními o **nesplnění povinností**⁹. Komise bude úzce spolupracovat s členskými státy, aby zajistila rychlé provedení nápravných opatření. V případě doporučení s finančními důsledky pro členské státy Komise vyzývá členské státy, aby jejich provádění řešily prioritně v rámci vnitrostátních programů fondů EU¹⁰.

Během druhého schengenského cyklu Komise zintenzivnila své úsilí o to, aby bylo provádění doporučení účinněji monitorováno. V několika členských státech, kde byly zjištěny závažné nedostatky, monitorovala situaci na místě prostřednictvím opakovaných a ověřovacích návštěv v souladu s novými nástroji podle nového nařízení o schengenském hodnocím a monitorovacím mechanismu.

Opakované návštěvy v roce 2023
 ✓ **Nizozemsko** (červen) v oblasti vízové politiky

✓ **Španělsko** (červenec) v oblasti správy vnějších hranic
 ✓ **Island** (září) v oblasti policejní spolupráce

⁹ Komise na základě zjištění schengenského hodnocení zahájila řízení o nesplnění povinnosti vůči Belgii, Německu, Řecku a Španělsku ohledně provádění *acquis* v oblasti navrácení.

¹⁰ V souladu s článkem 13 nařízení (EU) 2021/1148 (dále jen „nařízení o BMVI“) a článkem 16 nařízení (EU) 2021/1147 (dále jen „nařízení o AMIF“). Dále také v souladu s článkem 16 nařízení (EU) 2021/1149 („nařízení o ISF“).

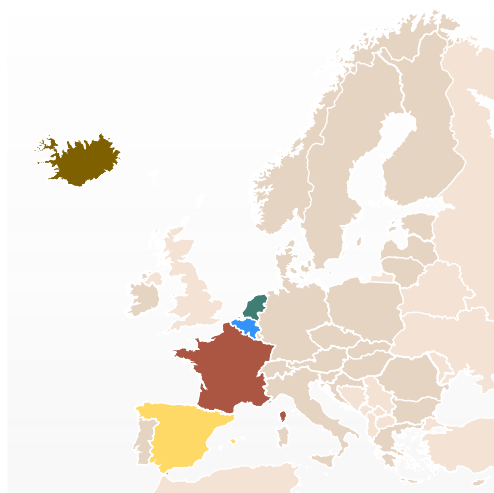

Vzhledem ke značnému pokroku, kterého tyto členské státy dosáhly, dospěly hodnotící týmy k závěru, že závažné nedostatky byly dostatečně odstraněny.

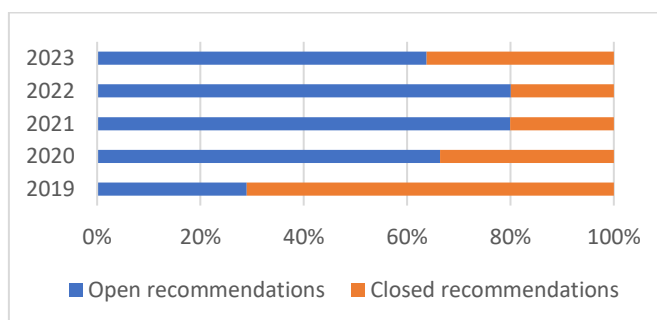
Ověřovací návštěvy v roce 2023

- ✓ **Belgie** (leden)
- ✓ **Francie** (listopad)

Obě návštěvy se zaměřily na monitorování nápravných opatření souvisejících s kvalitou hraničních kontrol. Ačkoli byl v Belgii zaznamenán určitý pokrok, v obou členských státech stále existují závažné nedostatky, včetně nedostatků v oblasti vnitrostátní správy, které je třeba urychleně řešit.

V mnoha případech navíc členské státy účinně nepodávají **zprávy** v souladu s právními požadavky a lhůtami podle nařízení o schengenském hodnotícím a monitorovacím mechanismu a v několika případech jsou akční plány předložené Komisi nedostatečné a je třeba je revidovat. Účinné provádění doporučení vyplývajících ze schengenských hodnocení je stále nedůsledné, což brání plnému využití potenciálu mechanismu přispívat k silnému a dobře spravovanému schengenskému prostoru.

V této souvislosti Komise posílila své monitorovací kapacity a usnadnila snahu členských států plnit své oznamovací povinnosti díky digitalizaci monitorovací fáze prostřednictvím **aplikace KOEL-SCHEVAL**, která je v provozu od května 2023. Umožnila soustředit všechny výměny informací týkající se provádění doporučení do jedné platformy, čímž poskytla Komisi i hodnoceným členským státům lepší přehled o stavu provádění doporučení. Tato platforma přispěla ke zjednodušení postupů a zvýšení transparentnosti, zejména v souvislosti s vypracováváním ročních individuálních srovnávacích přehledů stavu Schengenu.

Na základě posledních posouzení následných zpráv předložených členskými státy **Komise tímto uzavírá akční plány týkající se hodnocení Belgie z roku 2015, pokud jde o aspekty ochrany údajů v rámci schengenského *acquis*, hodnocení Švýcarska z roku 2018, pokud jde o navrácení, hodnocení Litvy z roku 2018, pokud jde o policejní spolupráci, hodnocení**

Polska z roku 2019, pokud jde o společnou vízovou politiku a správu vnějších hranic, hodnocení Maďarska z roku 2019, pokud jde o Schengenský informační systém, a hodnocení Malty z roku 2022, pokud jde o společnou vízovou politiku, po úplném provedení všech doporučení v souladu s čl. 21 odst. 3 nařízení o schengenském hodnotícím a monitorovacím mechanismu.

Kromě toho Komise také technicky uzavírá akční plány týkající se hodnocení Řecka z roku 2016, pokud jde o správu vnějších hranic a aspekty ochrany údajů v rámci schengenského *acquis*, hodnocení Lucemburska z roku 2016, pokud jde o aspekty ochrany údajů v rámci schengenského *acquis*, hodnocení Dánska z roku 2017, pokud jde o správu vnějších hranic a Schengenský informační systém, hodnocení Islandu z roku 2017, pokud jde o správu vnějších hranic a navracení, hodnocení Norska z roku 2017, pokud jde o správu vnějších hranic a aspekty ochrany údajů v rámci schengenského *acquis*, navracení a policejní spolupráci, hodnocení Portugalska z roku 2017, pokud jde o správu vnějších hranic, navracení, Schengenský informační systém a policejní spolupráci, hodnocení Španělska z roku 2017, pokud jde o správu vnějších hranic, Schengenský informační systém, navracení a policejní spolupráci, hodnocení Švédska z roku 2017, pokud jde o správu vnějších hranic a navracení, hodnocení Švýcarska z roku 2018, pokud jde o Schengenský informační systém, a hodnocení Litvy z roku 2018, pokud jde o policejní spolupráci, aspekty ochrany údajů v rámci schengenského *acquis* a Schengenský informační systém. Toto uzavření je však pouze technického rázu, neboť se týká akčních plánů, které nejsou plně provedeny. O zbývajících doporučeních je třeba podat zprávu v rámci akčního plánu, který členské státy předloží po novém hodnocení, aby se zabránilo zdvojení povinností podávat zprávy.

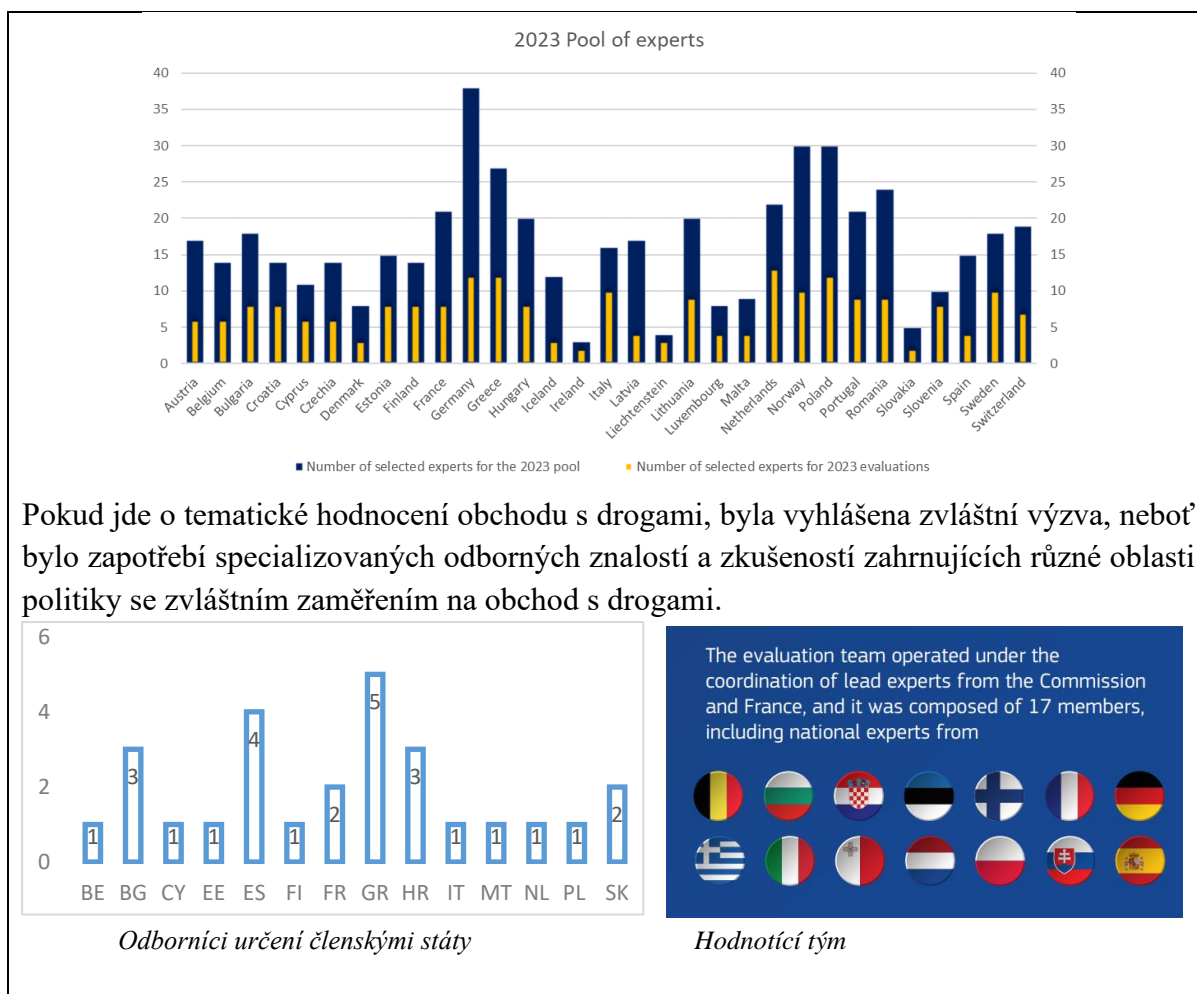
Podpůrné nástroje pro strategická schengenská hodnocení

Nové pojetí schengenských hodnocení předpokládá revizi jejich podpůrných nástrojů. V souladu s novým nařízením pracovala Komise v roce 2023 na modernizaci skupiny odborníků, příručky pro schengenské hodnocení, schengenského standardního dotazníku a koncepce odborné přípravy pro schengenská hodnocení.

První skupina odborníků na podporu schengenských hodnocení v roce 2023

Vytvoření **první skupiny odborníků** pro provádění činností schengenského hodnocení a monitorování v rámci schengenských hodnocení provedených v roce 2023 se ukázalo jako přínosné, neboť snížilo administrativní zátěž a zjednodušilo jmenování a výběr odborníků z členských států. Jediná výzva k poskytnutí odborníků pro všechna hodnocení v následujícím roce, po níž Komise provedla předběžný výběr odborníků do skupiny, umožnila potřebnou flexibilitu pro snadný výběr odborníků s požadovanými odbornými znalostmi pro neohlášená hodnocení a pro případy, kdy vybraní odborníci již nebyli pro konkrétní návštěvu k dispozici.

Po vytvoření skupiny odborníků pro rok 2023 byly sestaveny týmy pověřené hodnocením Finska, Litvy, Lotyšska, Estonska a Kypru. Hodnocení v roce 2023 se účastnili odborníci z 31 členských států a zemí přidružených k Schengenu, a to v následujícím složení:

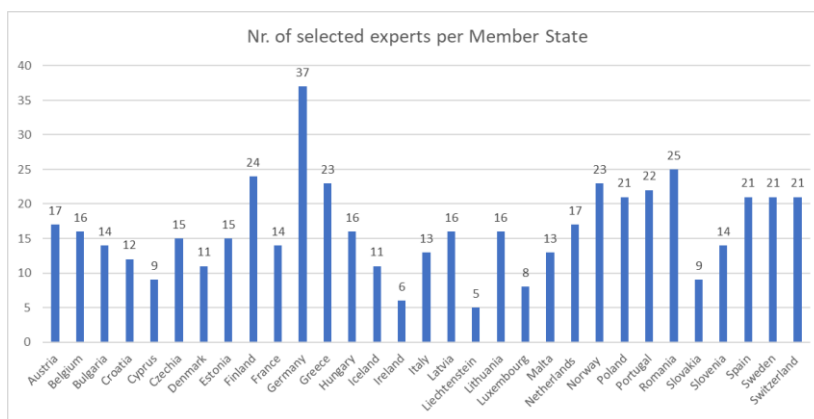

V listopadu 2023 Komise vytvořila **skupinu odborníků pro rok 2024**. V souladu s požadavky schengenského hodnotícího a monitorovacího mechanismu určily téměř všechny členské státy alespoň jednoho odborníka pro každou oblast politiky. Pouze několik členských států se tohoto jmenování zdrželo se zdůvodněním, že by významně ovlivnilo plnění vnitrostátních úkolů¹¹, a proto nebylo možné pro každou oblast politiky určit alespoň jednoho odborníka¹². Celkem bylo jmenováno 526 vnitrostátních odborníků, z nichž **505** bylo vybráno do skupiny pro rok 2024, přičemž zohledněna byla obecná i zvláštní kritéria definovaná v nařízení a ve výzvě k určení pro členské státy¹³.

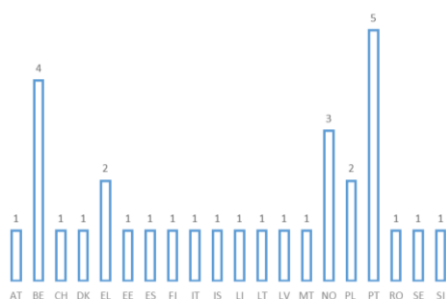
¹¹ Podle čl. 17 odst. 2 nařízení „členské státy nejsou povinny určit odborníky v oblastech, v nichž nejsou z objektivních důvodů hodnoceny, nebo výjimečně v případě, že by toto jmenování mělo významný vliv na plnění vnitrostátních úkolů. Pokud se členský stát odvolá na uvedený zásadní vliv, poskytne Komisi písemné odůvodnění a informace o této mimořádné situaci“.

¹² Francie, Itálie a Slovensko nenominovaly odborníka na ochranu údajů, zatímco Dánsko nenominovalo odborníka na policejní spolupráci.

¹³ Ustanovení čl. 15 odst. 1 nařízení stanoví, že odborníci „musí mít náležitou kvalifikaci, včetně dobrých teoretických znalostí a zkušeností v oblastech, které jsou součástí hodnotícího a monitorovacího mechanismu, jakož i řádnou znalost hodnotících zásad, postupů a technik hodnocení, a musí být schopni účinně komunikovat ve společném jazyce“. V souladu s čl. 17 odst. 5 musí členské státy určit takové odborníky, kteří tyto podmínky splňují.

Byla vyhlášena dodatečná výzva k poskytnutí odborníků, jejímž cílem je zajistit udržitelnou dostupnost odborníků v průběhu celého roku, a to pro **tematické hodnocení v oblasti navracení** pro rok 2024. Na základě 31 nominací předložených 20 členskými státy je tým složen z 15 odborníků. Agentura Frontex a Agentura EU pro základní práva podporují tým jako pozorovatelé, zatímco agentury EUAA a eu-LISA poskytují podporu *ad-hoc*.

Odborníci určení členskými státy

Hodnotící tým

Rozhodujícím prvkem pro dobré fungování skupiny odborníků zůstává vnitrostátní koordinace schengenských hodnocení, zejména pokud jde o kvalifikaci, angažovanost a dostupnost odborníků. V několika případech se stalo, že předem vybraní odborníci již nebyli v době hodnocení z profesních nebo osobních důvodů k dispozici. Tyto změny na poslední chvíli zkomplikovaly včasnou organizaci a odpovídající přípravu hodnotících návštěv. Komise členské státy vyzývá, aby zajistily plné nasazení svých předem vybraných odborníků při provádění schengenských hodnocení, neboť mechanismus vzájemného hodnocení je stejně prospěšný i pro orgány, které odborníky vysílají.

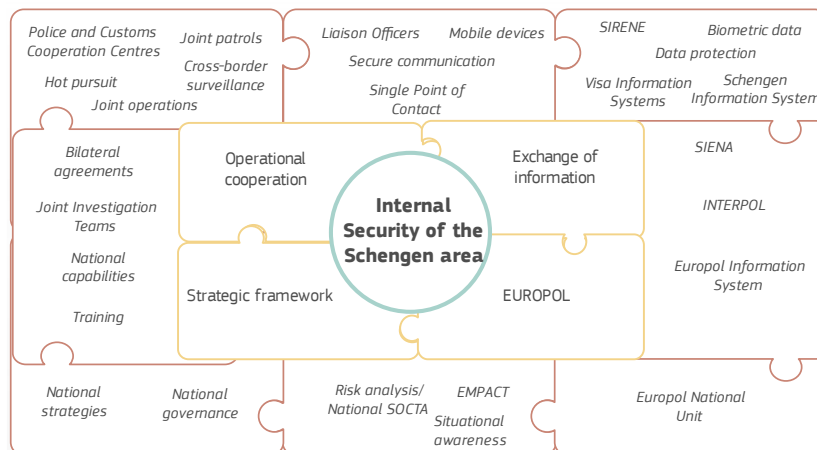
Zároveň by měla být posílena návaznost mezi vzdělávacími a hodnotícími činnostmi s cílem zajistit, aby nově vyškolení odborníci byli svými orgány vždy určeni do skupiny v souladu s požadavky nařízení o schengenském hodnotícím a monitorovacím mechanismu¹⁴. Procesy sdílení informací prostřednictvím vnitrostátních kontaktních míst o vytvoření skupiny, včetně zpětné vazby určeným odborníkům ohledně výsledků procesu, by mohly být dále zlepšeny.

Vytvoření skupiny odborníků pro rok 2024 navazovalo na vývoj v organizaci schengenských hodnocení. Na základě inovací a zkušeností s vytvářením první skupiny odborníků Komise aktualizovala složení hodnotících týmů a podpořila využívání **smíšených týmů** s doplňujícími

¹⁴ Ustanovení čl. 17 odst. 6 nařízení o schengenském hodnotícím a monitorovacím mechanismu.

se profily a kompetencemi. Komise tak poprvé vytvořila **integrovanou skupinu odborníků** a vyzvala členské státy, aby při vytváření těchto týmů nominovaly odborníky se smíšenými profily.

V této souvislosti a s ohledem na vysokou komplementaritu profilů odborníků na policejní spolupráci a odborníků na rozsáhlé informační systémy Komise s podporou vedoucích odborníků z členských států oba hodnotící týmy sloučila a vytvořila **integrovaný tým pro vnitřní bezpečnost**. Tento nový přístup, který zahrnuje společné plánování, programování a provádění návštěv v terénu, byl úspěšně zaveden při hodnocení v roce 2023.

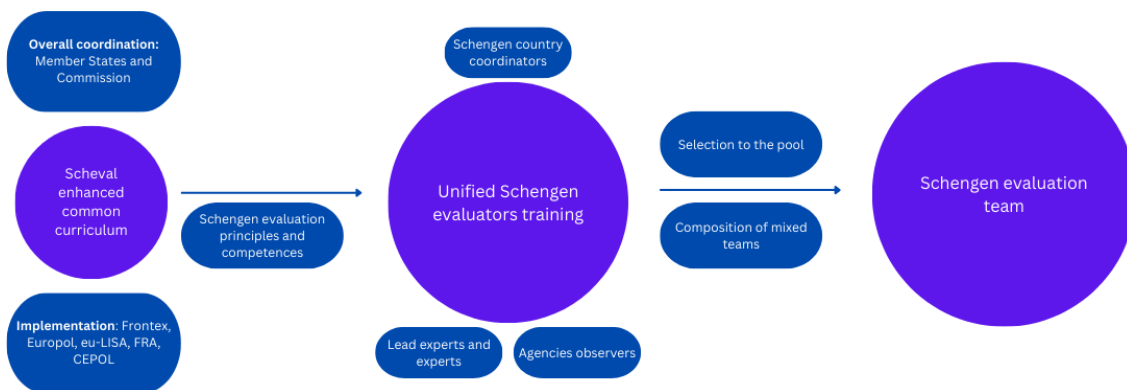

Komise bude i nadále usilovat o strategičtější a koordinovanější využívání týmů se smíšenými odbornými znalostmi, a to i s ohledem na potřeby vyplývající z přijetí nových schengenských právních předpisů, jako je nařízení o prověřování, a také na zavádění nové architektury informačních technologií. Komise zajistí, aby bylo složení skupiny odpovídajícím způsobem upraveno.

Pro účely zajištění vysoce kvalitní skupiny odborníků pro hodnotící a monitorovací činnosti byl v roce 2023 vytvořen **společný a integrovaný rámec odborné přípravy** pro schengenské hodnotitele. Jeho cílem je doplnit solidní teoretické znalosti o dobré porozumění zásadám, postupům a technikám hodnocení, čímž se zajistí jednotný přístup v rámci všech hodnotících činností. Základním stavebním prvkem tohoto procesu harmonizace je vytvoření prvních **společných osnov**, na němž se dohodla Komise, odborníci členských států na vzdělávání a agentury EU. Tyto jednotné společné osnovy zohledňují zásady nového nařízení o SEMM a uplatňují se při všech vzdělávacích činnostech bez ohledu na to, zda vzdělávání organizují členské státy, agentury nebo Komise. Od zavedení tohoto společného rámce bylo na jeho základě **vyškoleno 215 odborníků**, a to v dubnu, září a říjnu 2023.

Kromě toho se v lednu 2024 uskutečnil druhý **seminář koordinátorů pro jednotlivé země a vedoucích odborníků**, na němž se sešli koordinátoři jednotlivých členských států a Komise, určení vedoucí odborníci pro hodnocení v roce 2024, jakož i vybraný počet koordinátorů pro jednotlivé země a vedoucích odborníků hodnocení v roce 2023. V rámci tohoto setkání se zkušenosti odborníci podělili o své postřehy týkající se komplexního procesu hodnocení a měli možnost se dále zamyslet nad možnostmi jeho zlepšení. Koordinátoři členských států hrají klíčovou roli při navrhování, plánování, provádění a monitorování vzájemných schengenských

hodnocení, jakož i při odstraňování stávajících rozdílů mezi technickou/operativní a strategickou/politickou úrovní.

Cesta k jednotnému vzdělávacímu rámci pro schengenská hodnocení s cílem vytvořit silnou skupinu koordinátorů pro jednotlivé země, vedoucích odborníků a expertů.

Zásady nového integrovaného schengenského hodnotícího a monitorovacího mechanismu byly konsolidovány v revidované **příručce pro schengenské hodnocení**, která byla přijata v říjnu 2023. Slouží jako praktický návod pro všechny aktéry zapojené do schengenského hodnocení ve všech fázích procesu, od počáteční fáze plánování až po uzavření akčního plánu.

V červenci 2023 byl rovněž aktualizován **standardní schengenský dotazník**, a to tak, aby plně pokrýval rozsah hodnocení definovaný v nařízení o schengenském hodnotícím a monitorovacím mechanismu a legislativní změny v schengenském *acquis* v posledních letech. Vzhledem k tomu, že by měl sloužit jako základ pro schengenská hodnocení v nadcházejících letech, obsahuje již nyní otázky týkající se nástrojů a právních předpisů, které v nejbližší době vstoupí v platnost, jako je Systém vstupu/výstupu.

Další kroky: hodnotící a monitorovací činnosti v roce 2024

Pravidelná hodnocení Chorvatska, Polska, Maďarska, Slovenska a České republiky se v souladu s **víceletým programem hodnocení na období 2023–2029** a **ročním programem hodnocení na rok 2024** přijatým v prosinci 2023 uskuteční v roce 2024. V návaznosti na rozhodnutí Rady o plném uplatňování schengenského *acquis* v Bulharsku a Rumunsku od března 2024 a v souladu s čl. 23 odst. 6 nařízení o SEMM bude víceletý program hodnocení změněn a oba členské státy budou hodnoceny v roce 2025.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAY	JUN	JUL	AUG	SEP	OCT	NOV	DEC
Periodic evaluation*	HR**		PL		HU				SK		CZ	
Thematic evaluation	All the Member States fully applying the Schengen <i>acquis</i>											

* The periodic evaluations in the field of visa policy in Norway and Sweden will be carried out in January/February 2024 and in Denmark in December 2024, as they had been delayed by COVID-19 related travel restrictions.

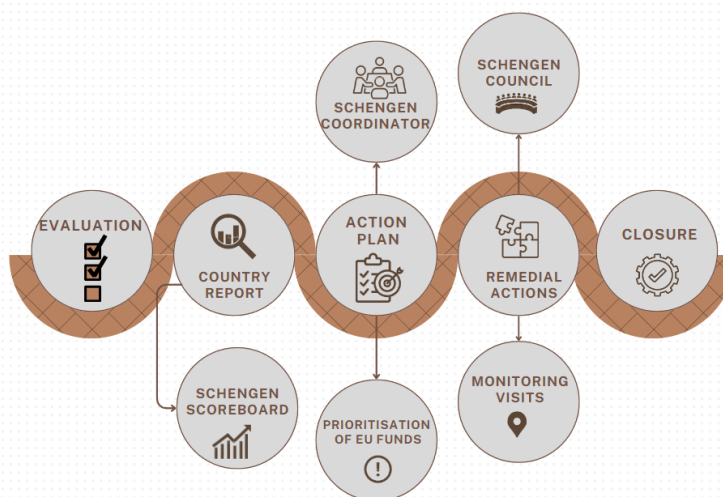
** The periodic evaluation of Croatia will start in December 2023 in the field of visa policy and will continue in January and February 2024 for other policy areas.

Pokud jde o **monitorovací činnosti**, které mají být provedeny v roce 2024, Komise plánuje návštěvy Kypru, Francie, Dánska, Irsko, Řecka, Portugalska a Španělska. V případě Kypru a Irsko umožní tyto návštěvy ověřit pokrok v provádění doporučení s ohledem na pokrok v procesu přistoupení k Schengenu.

Zvláštní prioritou v rámci **víceletého programu hodnocení** na období 2023–2029 zůstává fungování vnitrostátních složek Evropské pohraniční a pobřežní stráže, stejně jako provádění Schengenského informačního systému. Kromě toho se nové hodnotící činnosti budou týkat také nových schengenských požadavků vyplývajících z obnoveného legislativního rámce, jakož i přípravy a provádění Systému vstupu a výstupu a Evropského systému pro cestovní informace a povolení.

V souladu s komplexním přístupem nových hodnocení, který se nyní odráží v revidované struktuře srovnávacího přehledu stavu Schengenu, budou schengenská hodnocení v roce 2024 a v dalších letech věnovat zvláštní pozornost situaci na vnitřních hranicích, účinné spolupráci se třetími zeměmi v oblasti hranic, přistěhovalectví a bezpečnosti, jakož i fungování orgánů, včetně záruk pro předcházení korupci.

Srovnávací přehled stavu Schengenu bude i nadále usnadňovat provádění doporučení vyplývajících ze schengenských hodnocení a bude sloužit k dalšímu posílení práce schengenské rady na základě lepšího určování a monitorování horizontálních priorit. V této souvislosti bude hrát aktivní úlohu schengenský koordinátor, který bude dále spolupracovat s vnitrostátními vysokými úředníky pro Schengen s cílem podpořit provádění schengenských pravidel, a to i zajištěním větší součinnosti s fondy EU.

Schengenská hodnocení jako jádro schengenského cyklu

V roce 2024 bude zahájena **monitorovací fáze tematického hodnocení obchodu s drogami v roce 2023**. Vzhledem k tomu, že hlavním cílem hodnocení bylo zaměřit se na stanovení osvědčených postupů, byly členské státy vyzvány, aby zvážily přidanou hodnotu a proveditelnost zavedení osvědčených postupů do svých vnitrostátních rámců. Komise bude

monitorovat provádění tohoto doporučení¹⁵ prostřednictvím vnitrostátních akčních plánů, které mají být předloženy do června 2024.

Zároveň Komise spolu s odborníky z členských států zahájila **tematické hodnocení pro rok 2024**, jehož cílem je překlenout rozdíly mezi jednotlivými státy a vytvořit účinný systém EU pro navrácení prostřednictvím společných řešení a inovativních postupů. V návaznosti na sestavení hodnotícího týmu a dohodu o dotazníku musí všechny hodnocené členské státy předložit své odpovědi do června 2024. Na podzim 2024 budou následovat kontroly na místě.

S výhledem do roku 2025 a po konzultaci s členskými státy předkládá Komise ve zprávě o stavu Schengenu v roce 2024 tři návrhy na **tematické hodnocení** v roce 2025. Tyto návrhy se zaměřují na prioritní oblasti a společné výzvy, včetně situačního povědomí, identifikace bezpečnostních hrozeb a účinných schopností řešit rizika spojená s nelegální migrací.

Pokud jde o vzdělávací činnosti, zavedení **společných osnov** v rámci úvodních školení v roce 2023 poskytlo pevný základ, z něhož lze vycházet při navrhování budoucích školení. Za těchto okolností dojde v roce 2024 k dalšímu zdokonalení úvodních školení, aby bylo dosaženo cílů společných osnov, což přispěje k vysoké kvalitě schengenských hodnotitelů. Další úvodní školení jsou naplánována na jaro a podzim 2024.

---

¹⁵ Dokument Rady 7301/24 ze dne 5. března 2024.